

В третия културен модел, изходна точка от периода преди прехода също е модерният начин на живот, отговарящ на третата хипотеза от теоретичната рамка. За разлика от втория модел обаче, тук индивидите остават по-скоро свързани с всекидневните социални практики на макрообществото и културният модел бива адаптиран към условията на свободното гражданско общество и пазарната икономика. Не случайно употребявам думата “индивидите”, вместо “групите”, тъй като явлението не засяга конкретна ромска група или субгрупа, а е характерно за отделни индивиди и техните семейства или най-много тяхната близка родствена група. Индивидуализацията в случая не бива да е изненада. Тя е потвърждение на тезата, че се следва същински модерен модел, в който азът сам дефинира значимите други, а ценностите, целите и нормите са въпрос на личен избор. Моделът може да бъде отнесен към ромските лидери и представителите на т.нар. “ромска интелигенция”. Интеграцията в макрообществото е най-характерният процес за този културен модел. Целерационалният начин на действие и липсата на иманентни либерални ценности обаче изграждат особен вид икономически стратегии и социални практики – правещи всекидневието привидно да прилича на това, което е характерно за модел две – дезинтеграция и завръщане към традицията. Въсъщност, на практика става дума за потвърждение на четвъртата хипотеза – етничността като маска на социалните стратегии. Завръщането в рамките на ромското гето, опитите за изграждане на ромска аристокрация и “реконструирането” на ромските традиции се превръщат в мощен източник на власт. Когато става дума за по-образованите и икономически по-стабилните индивиди, присъствието в ромския квартал ги превръща в естествени посредници между долната класа – безработна, неграмотна и криминализирана прослойка – и макрообществото. Естественото посредничество се трансформира в естествено лидерство – безкритично приемане на господството на *барвале*¹⁰³. Нещо повече, гетата са източник на евтина работна ръка и чрез прякото заплащане или чрез намирането на работа *барвале* си осигуряват още един начин за контрол и налагане на волята си над общността. Третият път, който окончателно легитимира тяхното господство са механизмите и ценностите на плуралистичното гражданско общество. *Барвале* официално създават различни ромски

¹⁰³ букв. Големците; Богаташите